

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Cigeľka na roky 2026 – 2030 s výhľadom do roku 2035

Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Cigeľka na roky 2026 – 2030 s výhľadom do roku 2035
Územné vymedzenie:	Obec Cigeľka
Územný plán obce schválený:	nie
Dátum schválenia PHSR:	DD. MM. RRRR
Dátum platnosti	od XX.XX.2026 do 31.12.2035
Verzia ¹	1.0
Publikovaný verejne:	DD. MM. RRRR

¹ Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje

Obsah

Úvod	3
Cieľ dokumentu PHSR obce Cigeľka	4
Časť A - Analytická časť	7
Geologické a geomorfologické pomery	9
Hydrologické pomery	10
Klimatické podmienky a súčasná krajinná štruktúra	11
Fauna, flóra a vegetácia	13
Chránené územia	14
Odpadové hospodárstvo	16
História obce	17
Technická infraštruktúra a doprava	23
Vzdelávanie a školstvo	25
Zdravotníctvo a sociálna oblasť	25
Časť A.I - Analýza vnútorného prostredia	28
Ľudské zdroje	28
Hospodárenie obce	35
Časť A.II Analýza vonkajšieho prostredia	38
STEEP analýza	40
Časť A.III Zhodnotenie súčasného stavu územia	41
SWOT analýza (Silné stránky, slabé stránky, príležitosti, ohrozenia)	41
Časť B - Strategická časť	44
Vízia, ciele a priority	44
Časť C - Programová časť	47
Opatrenia a aktivity	47
Časť D - Realizačná a finančná časť	49
Administratívne, organizačné a inštitucionálne zabezpečenie PHSR	51
Systém monitorovania a hodnotenia	51
Záver	53
Prílohy PHSR	54

Úvod

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Cigel'ka na roky 2026 – 2030 s výhľadom do roku 2035 (ďalej len „PHSR“) je základným programovým a výkonným dokumentom spracovaným na lokálnej a čiastočne i regionálnej úrovni. Zohráva kľúčovú úlohu pri plánovaní rozvoja obce a pri využívaní štrukturálnych fondov EÚ pre svoj sociálno – hospodársky rozvoj. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. Je strednodobým programovým dokumentom realizačnej fázy na podporu regionálneho rozvoja na úrovni obce s dôrazom na ekonomickú a sociálnu oblasť.

Obsah a základné prístupy k tvorbe programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja upravuje zákon č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.

PHSR obce Cigel'ka podporuje regionálny rozvoj na miestnej úrovni s dôrazom na sociálnu a ekonomickú sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie a stimuláciu sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce, ktorý na základe monitorovania bude priebežne aktualizovaný a dopĺňaný.

PHSR rieši „využitie malého územia na miestnej úrovni“ – v intraviláne obce - § 4 ods. 2 písm. b) zákona EIA. Tento dokument je otvorený, je možné ho dopĺňať a tým pružne reagovať na potreby občanov a potreby rozvoja obce.

Na vypracovaní tohto dokumentu participovali zainteresované subjekty obce, pričom dôležitú úlohu zohral aj záujem občanov. Tí boli zapojení hlavne do prezentovania svojich návrhov a konkrétnych myšlienok pre ďalší rozvoj a smerovanie obce.

Obsah (osnova) dokumentu PHSR:

- Úvod
- Časť A - Analytická časť
- Časť B - Strategická časť
- Časť C - Programová časť
- Časť D - Realizačná a finančná časť
- Záver
- Prílohy

Cieľ dokumentu PHSR obce Cigel'ka

Cieľom dokumentu PHSR je vytvoriť trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu obce, ktorá je zameraná na realizáciu sociálneho a hospodárskeho rozvoja obce s prihliadnutím na dodržanie globálnych cieľov regionálneho vývoja.

Vypracovaním tohto dokumentu splní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky EÚ - princíp programovania, ktorý hovorí, že podpora zo zdrojov EÚ sa viaže na vypracovanie programových dokumentov. Programovým dokumentom na úrovni obce je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Možnosť získať verejné zdroje z rozpočtu EÚ a národného rozpočtu SR je často previazaná na schopnosť obce spolufinancovať rozvojové projekty z vlastných zdrojov, prípadne zo zdrojov súkromných investorov. Prehľadné usporiadanie rozvojových zámerov do podoby dokumentu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce umožní obci zorientovať sa v hlavných oblastiach rozvoja obce, pričom jej budú ponúknuté konkrétne aktivity na ich realizáciu a ďalšie postupy na ich napĺňanie.

Základné východiskové dokumenty na miestnej úrovni

Rozpočet obce na rok 2025

Účtovná závierka obce Cigel'ka r. 2024

Výročná správa obce Cigel'ka za r. 2023

Web stránka obce Cigel'ka (www.obeccigelka.sk)

Stratégia CLLD

Základné východiskové dokumenty na úrovni kraja

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja PSK na roky 2021-2030

Integrovaná územná stratégia Prešovského samosprávneho kraja na roky 2021 – 2027

Adaptačná stratégia na zmenu klímy Prešovského samosprávneho kraja

Územný plán Prešovského samosprávneho kraja

Generel dopravnej infraštruktúry Prešovského kraja

Kostrová sieť cyklistických trás v Prešovskom samosprávnom kraji

Stratégia PSK pre mládež na roky 2023 – 2028 s výhľadom do roku 2033

Plán udržateľnej mobility Prešovského samosprávneho kraja

Základné východiskové dokumenty na národnej úrovni

Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027

Program Slovensko 2021 – 2027

Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030

Nízko uhlíková stratégia pre rozvoj SR do roku 2030 s výhľadom do roku 2050

Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja SR do roku 2030

Zelenšie Slovensko - Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030

Národná stratégia ochrany biodiverzity na Slovensku

Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2030

Stratégia celoživotného vzdelávania a poradenstva na roky 2021-2030

Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030

Bytová politika SR do roku 2030

Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 – 2030

Tabuľka 1 Dôležitosť vypracovania PHSR

Vypracovanie PHSR obce Cigeľka je dôležité pre:	• Zvyšovanie konkurencieschopnosti a efektivity pri čerpaní z fondov Európskej únie v rámci aktuálnej výzvy operačných programov.
	• Dosiahnutie využitia strategického plánovania v území obce.
	• Lepšiu implementáciu rozvojových aktivít.

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 2 Zámer spracovania PHSR

Zámer spracovania PHSR	
Názov dokumentu	– Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Cigeľka na roky 2026 – 2030 s výhľadom do roku 2035
Forma a riadenie procesu spracovania	– pracovníkmi samosprávy, – s pomocou externých odborníkov - metodická podpora, konzultácie, – za riadenie procesu spracovania bude zodpovedať starosta obce

Tabuľka 3 Harmonogram spracovania PHSR

Harmonogram spracovania PHSR												
Termín	I /25	II /25	III /25	IV /25	V /25	VI /25	VII /25	VIII /25	IX /25	X /25	XI /25	XII /25
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná a finančná časť												
Záver												

Časť A - Analytická časť

Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, ktorý svoje samosprávne kompetencie vykonáva samostatne (zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení). Základné orgány obce sú starosta a obecné zastupiteľstvo. Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách v počte 5 poslancov.

Obec Cigeľka je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

Pri spracovaní analytickej časti PHSR bola použitá metodika zberu informácií získaných z portálu ŠÚ SR (Datacube a SODB 2021), z PHSR obce Cigeľka 2016-2025, z web stránky obce Cigeľka a ďalších web stránok ako sú wikipédia, e-obce, z portálu štátnej ochrany prírody, z web stránky MŽP SR, MPaRV SR, MDVaRR SR a MV SR, od občanov obce Cigeľka prostredníctvom dotazníkov, dostupných informácií od p. starostu obce Cigeľka. Analýza obsahuje okrem tabuľkovej a grafickej časti aj časť textovú, ktorá popisuje a vysvetľuje výsledky analýzy.

Cigeľka (skôr Cigelka), po rusínsky Цигелька, je obec na Slovensku severozápadne od okresného mesta Bardejov, od ktorého je vzdialené cca 20 km, s rusínskymi a rómami obyvateľmi. Obec leží v údolí potoka Ol'chovec v severozápadnej časti Nízkyh Beskýd v nadmorskej výške okolo 526 m n. m. pod horou Busov (1 002 metrov nad morom) v blízkosti slovensko-poľskej hranice. V obci je gréckokatolícky chrám svätých Kozmu a Damiána z roku 1816, v ktorom slúžil svoju primičnú liturgiu neskorší prešovský biskup Pavol Peter Gojdič.

Adresa a kontaktné informácie:

Obec Cigeľka, Cigeľka 33, 086 02 Gaboltov

IČO: 00321923

DIČ: 2020623000

Tel: 054/ 479 41 26

Fax: 054/ 479 41 26

Mobil: 0907 950 743

Mail: obeccigelka@gmail.com

Web: www.obeccigelka.sk

Obrázok 1 Budova obecného úradu Cigeľka

Zdroj: OcÚ Cigeľka

Tabuľka 4 Základné charakteristiky obce Cigeľka

Kód obce:	519111
Názov okresu:	Bardejov
Názov kraja:	Prešovský
Štatút:	obec
PSČ:	090 32
Telefónne smerové číslo:	054
Prvá písomná zmienka o obci:	1414
Nadmorská výška obce v m. n. m.:	526
Celková výmera územia obce (ha):	1598
Hustota obyvateľstva na km ² :	38,8

Tabuľka 5 Základné polohopisné údaje obce Cigeľka

Zemepisná šírka:	49°24'28" severnej šírky
Zemepisná dĺžka:	21°08'52" východnej dĺžky

Zdroj: [https://sk.wikipedia.org/wiki/Cige%C4%Beka_\(obec\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Cige%C4%Beka_(obec))

Obrázok 2 Poloha obce Cigelka

Zdroj: [https://sk.wikipedia.org/wiki/Cige%C4%Beka_\(obec\)#Miner%C3%A1lna_voda](https://sk.wikipedia.org/wiki/Cige%C4%Beka_(obec)#Miner%C3%A1lna_voda)

Geologické a geomorfologické pomery

Nízke Beskydy sú krajinná oblasť subprovincie Vonkajšie Východné Karpaty, nachádzajúce sa v severovýchodnej časti Slovenska a v južnom Poľsku. Najvyšším vrchom je Busov (1002 m n. m.). Busov je pohorie a geomorfologický celok Nízkych Beskýd. Patrí medzi plošne najmenšie a najmenej turisticky frekventované pohoria na Slovensku. Celé pohorie patrí do okresu Bardejov.

Geomorfologické začlenenie územia:

Sústava: Alpsko-Himalájska

Podsústava: Karpatská

Provincia: Východné Karpaty

Subprovincia: Vonkajšie Východné Karpaty

Oblasť: Nízke Beskydy

Celok: Busov

Na severe vymedzuje územie poľská hranica, na území Slovenska Busov ohraničuje iba Ondavská vrchovina. Pohorie sa nečlení na žiadne nižšie jednotky.

Zdroj: [https://sk.wikipedia.org/wiki/Busov_\(pohorie\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Busov_(pohorie))

Hydrologické pomery

Priehybský potok je potok v regióne Šariš, v juhozápadnej časti územia obce Cigel'ka v okrese Bardejov v Prešovskom kraji. Je pravostranným prítokom Ol'chovca v povodí Kamenca; má dĺžku 3,8 km. Hydrologický identifikátor: 4-30-09-2062. Geomorfologická kategorizácia: geomorfologická oblasť Nízke Beskydy, geomorfologický celok Busov. Pramení v nadmorskej výške 800 m n. m. na východnom svahu vrchu Priehyba s nadmorskou výškou 861 m n. m. v juhozápadnom kúte obecného územia Cigel'ka v lesnom extraviláne. Od prameňa tečie juhovýchodným smerom neďaleko od štátnej slovensko-poľskej hranice, preteká lesným extravilánom, ľavým brehom obmýva les Bukovina, ľavým brehom obmýva les Košarisko, les postupne stráca svoj charakter a mieša sa s trvalým trávnatým porastom, preteká cez les aj pasienok aj pole s rovnakým názvom Priehyba, pravým brehom obmýva les aj sad Podslavné, ľavým brehom obmýva les Lán, na južnom okraji obce Cigel'ka vteká do intravilánu a v susedstve žriedla minerálnej vody Cigel'ka ústi do Ol'chovca ako jeho pravostranný prítok. Priehybský potok nemá prítoky.

Ol'chovec je potok nad obcou Cigel'ka vytvorila zrážková voda na ľavom brehu výrazné a rozvetvené rokle.

Prameň: v pohorí Busov na južnom úpätí Ostrého vrchu (930,2 m n. m.) v nadmorskej výške približne 720 m n. m., neďaleko slovensko-poľskej štátnej hranice.

Smer toku: na hornom toku na juhovýchod, potom sa oblúkom postupne stáča na juhozápad

Geomorfologické celky: 1. Busov, 2. Ondavská vrchovina

Prítoky: sprava prítok (560,1 m n. m.) z oblasti Pálenice, Priehybský potok, zľava spod Javora (723,0 m n. m.), spod Hrbu (764,5 m n. m.) a z doliny Pálenica.

Ústie: do Kamenca pri obci Petrová v nadmorskej výške cca 435 m n. m.

Sú tu pramene zásaditej slanej jódovej a zásaditej uhličitej vody s vysokým obsahom rozpustených minerálnych látok. Pramene sú zdrojom aj jednej z najznámejších minerálnych vôd Prešovského kraja – Cigel'ky.

Zdroj:

[https://sk.wikipedia.org/wiki/Priehybsk%C3%BD_potok_\(pr%C3%ADtok_O%C4%BChovec_a\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Priehybsk%C3%BD_potok_(pr%C3%ADtok_O%C4%BChovec_a))

Klimatické podmienky a súčasná krajinná štruktúra

Bardejov a jeho okolie charakterizujú dve klimatické oblasti: teplá oblasť (južná časť) a mierne teplá oblasť (severná a severovýchodná časť okresu).

Podnebie tohto okresu je charakteristické studenou zimou. Priemerné januárové teploty sa pohybujú medzi -5°C až -7°C a zrážky v rozpätí 650 - 750 mm³, júlové teploty v rozpätí 14°C až 17°C a priemerné množstvo zrážok je 650 - 850 mm³.

Tabuľka 6 Priemerná ročná hodnota

Priemerná ročná hodnota		• max	• min. hodnota
teplota	5,2 – 10,3 °C	• júl (14 – 18,3°C)	• január (-3,5 - -6,2 °C)
sneh	82, 4 dní/rok	• Január 25, 6	
vlhkosť vzduchu	78 – 82 %	• nov. - jan. 87 – 88 %	• apríl – sept. 76 %
oblačnosť	58 %	• nov., dec. 75 %	• aug., sept. 47 %
jasné dni	59 dní/rok	• aug. 7, 8 sept. 7, 9	• december 1, 8
zrážky	Bardejov cca 700 mm / rok		

Zdroj: <http://www.visitbardejov.sk/hlavne-menu/bardejov/podnebie>

Tabuľka 7 Pôdny fond v obci Cigeľka v r. 2024

Pôdny fond	Výmera v m2
Celková výmera územia obce	15 984 432
Poľnohospodárska pôda - spolu	7 745 266
Poľnohospodárska pôda - orná pôda	1 463 126
Poľnohospodárska pôda - chmeľnica	0
Poľnohospodárska pôda - vinica	0
Poľnohospodárska pôda - záhrada	103 526
Poľnohospodárska pôda - ovocný sad	0
Poľnohospodárska pôda - trvalý trávny porast	6 178 614
Nepoľnohospodárska pôda - spolu	8 239 166

Nepoľnohospodárska pôda - lesný pozemok	6 732 649
Nepoľnohospodárska pôda - vodná plocha	697 643
Nepoľnohospodárska pôda - zastavaná plocha a nádvorie	337 293
Nepoľnohospodárska pôda - ostatná plocha	471 581

Zdroj: ŠÚ SR

Celková výmera územia obce je 1 598,44 ha, výmera poľnohospodárskej pôdy je 774,53 ha (48,45 %) a nepoľnohospodárskej pôdy 823,92 ha (51,55 %).

Celkovo najvyššie zastúpenie má lesný pozemok, ktorý tvorí až 42,12 % celkovej výmery pôdneho fondu obce Cigeľka. Čo sa týka poľnohospodárskej pôdy má s výmerou 617,86 ha najväčšie zastúpenie TTP. V obci nie sú žiadne chmeľnice, vinice ani ovocné sady.

Tabuľka 8 Štruktúra pôdných typov poľnohospodárskych pôd v okrese Bardejov

Pôdny typ	Zastúpenie v %
FM – fluvizem	7,03
ČA – čiernica	0,33
ČM – černoziem	-
RM – regozem	0,06
HM – hnedozem	0,17
LM – livizem	1,52
KM – kambizem	81,39
PZ – podzol	-
PG – pseudoglej	6,33
RA – rendzina	1,31
OM – organozem	-
SK - slanisko, SC – slanec	-
LI - litozem, RN – ranker	0,03
GL – glej	0,08
KT – kultizem	-
INÉ - litozeme, rankre, rendziny resp. kambizeme a ich komplexy na zrázoch	1,76

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pt/pt.aspx

Väčšina pôd v okolí obce bola ovplyvnená činnosťou človeka. Ich úrodnosť bola negatívne ovplyvnená najmä zmenou obehu minerálnych látok. Zníženie úrodnosti pôd zavinilo nahradenie prirodzeného hnojiva umelým. Poľnohospodárske pôdy sú alokované hlavne v

severozápadnej časti katastra obce. Ďalšie negatíva v oblasti hospodárenia s pôdou sa prejavujú vo forme nesystémových úprav, ako napr. likvidácia rozptýlenej zelene a rekultivácia pôdy, ktoré narušili vodný režim v krajine a podporili negatívny vplyv vodnej a veternej erózie. Rozsiahle plochy sú tiež ovplyvnené kyslými dažďami a prašným spádom.

Fauna, flóra a vegetácia

Katastrálne územie obce Cigel'ka je typickou poľnohospodárskou krajinou, v ktorej vysokú zeleň tvoria menšie a menšie enklávy v krajine a brehové porasty potokov.

Pre zachovanie vysokej zelene ako krajinoformujúceho prvku v krajine je potrebné uchovať vysokú zeleň ako ostrovčeky pre existenciu malej fauny a flóry, uchovať a rozšíriť brehové porasty miestneho potoka, postupne realizovať výsadbu sprievodnej zelene pozdĺž účelových ciest a pozdĺž trvalých poľnohospodárskych ciest.

Územie predstavuje zachované geobiocenózy na rozhraní dvoch horských systémov - Západných a Východných Karpát a charakterizuje ho typický flyšový, prevažne vrchovinný reliéf. Vegetáciu reprezentujú najmä lesné porasty s prirodzenou skladbou drevín, miestami pralesovitého charakteru. Z drevín prevláda buk lesný, s rôznym výskytom autochtónnej jedle bielej, javor, lipa, brest horský, jaseň, hrab, borovica lesná, smrekovec, dub zimný, umelo je vysadený smrek obyčajný. V bylinných spoločenstvách sa prelínajú druhy Východných a Západných Karpát a súčasne sa vyskytujú typické horské druhy karpatských bučín a vrcholových lúk s nížinnými teplomilnými druhmi, ktoré sem zasahujú z južných oblastí. Z významných druhov Východných Karpát sa vyskytuje scila dvojlistá východná (*Scilla bifolia* ssp. *subtriphylla*) razivka smradľavá (*Aposeris foetida*) čemerica purpurová (*Helleborus purpurascens*), kostihoj srdcovitý (*Symphytum cordatum*), telekia ozdobná (*Telekia speciosa*), mliečnik rakúsky Sojákovi (*Euphorbia austriaca* ssp. *sojakii*), zvonček konáristý jedľový (*Campanula patula* ssp. *abietina*), kosatec trávolistý pašachorový (*Iris graminea* ssp. *pseudocyperus*), iskerník karpatský (*Ranunculus carpaticus*), prilbica metlinatá (*Aconitum paniculatum*), silenka pochybná (*Silene dubia*), fialka odchýlená (*Viola declinata*). Z vápnomilných druhov je významný jelení jazyk celolistý (*Phyllitis scolopendrium*), pichliač lepkavý (*Cirsium erisithales*), zvonovník hlavatý (*Phyteuma orbiculare*). Z horských druhov sa vyskytuje jastrabník pomarančový (*Hieracium aurantiacum*), papradka alpínska (*Athyrium distentifolium*), rebrovka rôznoлистá (*Blechnum spicant*), objímavka obyčajná (*Streptopus*

amplexifolius), kostrava horská (*Festuca drymeia*) a iné.

K významným charakteristickým druhom fauny stavovcov patrí mlok karpatský (*Triturus montandoni*), salamandraškrvritá (*Salamandra salamandra*), jašterica živorodá (*Lacerta vivipara*) a iné. Triedu vtákov reprezentujú bocián čierny (*Ciconia nigra*), orešnica perlavá (*Nucifraga caryocatactes*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*), orol krikľavý (*Aquila pomarina*), haja tmavá (*Milvus migrans*), haja červená (*Milvus milvus*), myšiak hôrny (*Buteo buteo*), východokarpatský endemit sova dlhochvostá (*Strix uralensis*). Z význačných druhov cicavcov tu žije vzácna vydra riečna (*Lutra lutra*), tchor norok (*Plutorius lutreola*), mačka divá (*Felis silvestris*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), vlk obyčajný (*Canis lupus*), medveď hnedý (*Ursus arctos*); v posledných rokoch sa vyskytujú v slovensko-poľskom pohraničnom území aj ojedinelé exempláre zubra hôrneho (*Bison bonasus*).

Zdroj: PHSR obce Cigeľka 2016 - 2025

Chránené územia

Za osobitne chránené časti prírody a krajiny sa podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 543/2002 Z. z.“) považujú územia, ktoré sú vyhlásené za chránené územia (územná ochrana) a chránené druhy rastlín a živočíchov (druhovú ochrana). Územná ochrana je ochrana územia v 2. až 5. (najvyššom) stupni ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z. z. Na území, ktorému sa neposkytuje územná ochrana v 2. až 5. stupni ochrany, platí podľa zákona č. 543/2002 Z. z. 1. stupeň ochrany.

Chránené územia môžu byť súčasťou národnej siete chránených území alebo môžu byť súčasťou európskej siete chránených území – NATURA 2000 (územia európskeho významu – SKUEV a chránené vtáacie územia – CHVÚ).

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii.

Základom pre vytvorenie sústavy Natura 2000 sú dve právne normy EÚ: smernica Rady Európskych spoločenstiev č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov (známa tiež ako smernica o vtákoch – Birds Directive); smernica Rady Európskych spoločenstiev č. 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín (známa tiež ako smernica o biotopoch – Habitats Directive).

Sústavu NATURA 2000 tvoria teda 2 typy území:

1. osobitne chránené územia (Special Protection Areas, SPA) - vyhlasované na základe smernice o vtákoch - v národnej legislatíve: chránené vtáacie územia;

V k. ú. Cigel'ka sa nenachádza žiadne chránené vtáacie územie.

Tabuľka 9 Prehľad CHVÚ v okrese Bardejov

Kód lokality	Názov lokality	Kraj
SKCHVU052	Čergov	Prešovský kraj

Vyhlasovací predpis: [Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 28/2011 Z. z. z 1. februára 2011](#)

2. osobitné územia ochrany (Special Areas of Conservation, SAC) - vyhlasované na základe smernice o biotopoch - v národnej legislatíve: územia európskeho významu - pred vyhlásením, po vyhlásení je územie zaradené v príslušnej národnej kategórii chránených území. Z hľadiska územnej ochrany prírody **do katastrálneho územia Cigel'ka nezasahuje žiadne chránené územie národného alebo európskeho významu.**

Tabuľka 10 Prehľad CHÚ v okrese Bardejov

Kód lokality	Názov lokality	Kraj
SKUEV0331	Čergovský Minčol	Prešovský kraj
SKUEV0332	Čergov	Prešovský kraj
SKUEV0754	Stebnícka Magura	Prešovský kraj
SKUEV0755	Regetovské rašelinisko	Prešovský kraj
SKUEV0936	Horný tok Tople	Prešovský kraj
SKUEV0937	Becherovská tisina	Prešovský kraj
SKUEV0943	Livovská jelšina	Prešovský kraj
SKUEV0952	Tvarožecké lúky	Prešovský kraj
SKUEV4096	Gerlachovské lúky	Prešovský kraj
SKUEV4100	Lúky pod Beskydom	Prešovský kraj

Zdroj: <https://natura2000.sopsr.sk/lokality/>

Odpadové hospodárstvo

Obec je zodpovedá za nakladanie s odpadmi (Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov), ktoré vznikli na území obce a tieto podrobnosti o nakladaní s odpadmi obec upravuje vo všeobecne záväznom nariadení (VZN). Náklady na činnosti nakladania s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi hradí obec z miestneho poplatku podľa zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady.

Základnou podmienkou pre zhodnocovanie odpadov je ich separovaný zber v požadovanom kvalitatívnom a kvantitatívnom rozsahu. Systém separovaného zberu si zvolí obec podľa špecifických potrieb a podmienok územia. V komunálnej sfére je prioritné plánovanie zamerané na zlepšenie technického vybavenia miest a obcí pre separovaný zber odpadov, na efektívnosť zberového systému v obciach a mestách so zabezpečením väčšieho množstva separovaných zložiek komunálneho odpadu a na doriešenie zberu nebezpečných zložiek z komunálneho odpadu. Zníženie zneškodňovania biologicky rozložiteľných odpadov na skládkach odpadov vyvoláva potrebu alternatívnych metód zhodnocovania biologicky rozložiteľných odpadov po ich separovanom zbere.

Zber a vývoz komunálneho a separovaného odpadu v obci zabezpečuje KOSIT EAST s.r.o.

Vývoz TKO je zabezpečovaný pravidelne 1 x za 4 týždne a separovaný zber podľa harmonogramu vývozov v obci. Odpad je odovzdaný na skládku TKO, ktorá sa nachádza v katastri obce Rozhanovce.

V roku 2024 predstavoval odpad z obce celkom: 134,71 t, z toho TKO:

Zmesový komunálny odpad: 19,657 t

Objemný odpad: 70,16 t

Drobný stavebný odpad: 0,00 t

Separovaný odpad:

Papier: 0,232 t

Sklo: 0,589 t

Plasty: 2,142 t

Kovový odpad: 0,00 t

Elektroodpad: 0,00 t

Biologicky rozložiteľný odpad: domáce kompostoviská

Zdroj: OcÚ Cigeľka

História obce

Obec Cigeľka leží v údolí potoka Oľchovec pod horou Busov (1 002 metrov nad morom) pri štátnej hranici s Poľskou republikou, v severozápadnej časti Nízkych Beskýd v nadmorskej výške okolo 526 m n. m.

Pôvodné sídlisko založil Šoltýs s usadlíkmi okolo roku 1400. Prvý písomný doklad o dedine pochádza z roku 1414. Obec bola súčasťou rozsiahleho panstva Makovica a jej obyvatelia sa živili pastierstvom a prácou v lesoch.

V roku 1787 mala obec 69 domov a 409 obyvateľov, v roku 1828 mala 82 domov a 598 obyvateľov.

V 19. storočí bola obec postihnutá vysťahovalectvom do Severnej Ameriky z ekonomických dôvodov. Koncom 19. storočia tu mali majetky Erdődyovci.

V roku 1947 sa časť obyvateľov na popud sovietskych úradov presťahovala na Ukrajinu (najmä do dediny Chomut, terajším menom Zelenyj Haj – Зелений Гай), odkiaľ sa od šesťdesiatych rokov 20. storočia do počiatku 21. storočia postupne väčšina vrátila na Slovensko.

Za I. ČSR si obyvatelia vypomáhali furmankami a prácou v lesoch, mnohí sa vysťahovali, v roku 1947 sa časť vysťahovala do ZSSR. JRD bolo založené v roku 1950 a v roku 1953 sa rozpadlo a v roku 1957 bol založený Štátny Majetok. Obyvatelia pracovali v poľnohospodárstve a v priemyselných podnikoch v Košiciach a Bardejov.

Celá prihraničná oblasť je bohatá na minerálne pramene a žriedla zásaditej uhličitej vody s vysokým obsahom minerálnych látok.

Almanách lázni Československej republiky z roku 1949 uvádza Cigeľku ako kúpeľné miesto na liečbu žalúdočných chorôb, chorôb horných dýchacích ciest, srdca a ciev, a kožných chorôb. V súčasnosti nemá Cigeľka štatút kúpeľného mesta. Za prvej republiky boli pri prameni minerálnej vody aj kúpele. Okrem slanej minerálnej vody vyviera v Cigeľke z niekoľkých desiatok prameňov kyselka.

Zdroj: [https://sk.wikipedia.org/wiki/Cige%C4%Beka_\(obec\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Cige%C4%Beka_(obec))

Tradície

Potočná radová zástavba. Z prelomu 19.-20. storočia sú zrubové domy so sedlovou šindľovou strechou spoločnou aj pre hospodárske stavby, s komorou pri izbe a vstupnou prechodnou sieňou. Predĺžené podstrešie na zadnej strane sa využívalo ako skladovací priestor uzavretý

stenou stĺpikovej konštrukcie. V 1. polovici 20. storočia tu ešte tkali plátno a činovať s prevládajúcou červenou farbou a vyrábali kožušky. Variant východoslovenského ľudového odevu.

Mužský odev ; Košeľa (*košul'a*) z dom. plátna bez goliera, rukávy s manžetami, niekedy zdobené červenou prietkou. Plátenné drelichové nohavice s lemovanými rázporkami bez ozdôb, súkenné nohavice (*kološne*), Kožušok (*kožušanka*) so zapínaním v podpazuší, vesta (*lajblik*) z tmavomodrého súkna lemovaná červeným súknom a dvoma radmi kovových gombíkov. Zimný odev: kabát z domáceho bieleho súkna kimonového strihu (*hunka*), lemovaný čiernym súknom, novší strih ako mestské saká, kožuch dlhý s *rukávcami* bielej barančiny, na nohách krpce, baganče. Na hlave nosia čierny klobúk (*kalap*) s okrúhlym dienkom a nahor vyhnutou priľahlou strieškou.

Ženský odev: úzky spodník (podolok) z domáceho plátna. Oplecko (*oplička*) z domáceho plátna so širokými naberanými krátkymi rukávami z tenšieho plátna s prešíťím cez vrapy nad laktami; rukávy sú ukončené volánom zo strojovej výšivky. Sukňa (*kabát*) z bieleho plátna i kupovaných materiálov siaha do polovice lýtok. Zástera (šurc, fartuch) z tmavého glotu, lemovaná volánom alebo čipkou. Živôtik (*lajblik*, *bruslik*) biely plátenný, vyšíťý plným stehom (pestrofarebný kvetinový ornament), alebo z farebných saténov a brokátov s nášivkami. Na živôtik sa preväzovala krížom cez prsia kašmírová kvetovaná šatka so strapcami (*chustka*). Zimný odev: Kabátik z bieleho súkna (*hunka*) obdobný ako starší typ u mužov. Kožuch z bielej barančiny, novšie typy *vizitka* a *bl'uz*a preberajú funkciu základného odevu; nosia sa namiesto oplecka. Obuv: krpce, čižmy a poltopánky. Starší účes vydatých žien (tzv. *chomľa*) bol upravený na drôtenej odložke alebo upevnený ihlicou, novší — uzol z vrkoča (*kont'a*); na účes sa dával *čepec* z kartúnu alebo barchetu s háčkovanou alebo sieťovinovou čelenkou, na čepiec šatky z rozličných materiálov - plátenné biele šatky majú jeden roh vyšívaný.

Výzdoba odevu je veľmi skromná, takmer bez výšivky (iba na odevoch novšieho pôvodne plný steh, rastlinný ornament). Známe sú tradičné tance: čiriana, maďarská obertana (do šaflika), cuperpol'ka (hopspolka), skákaná, do kolečka (do kačala), dribna, valster, ľapkaná, večerší tanec, tanec medveďa, hrožena, jak židofka sabat mala.

Zdroj: https://www.e-obce.sk/obec/cigelka/4-kulturne_dedictstvo.html

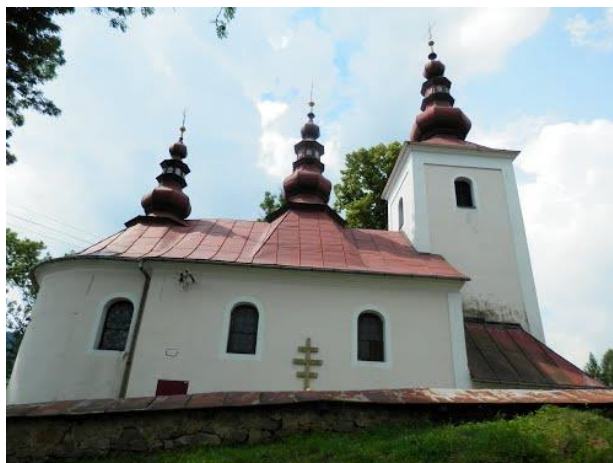
Pamiatky a iné objekty

V obci sa nachádza gréckokatolícky chrám svätých Kozmu a Damiána z roku 1816, v ktorom slúžil svoju prímichnú liturgiu neskorší prešovský biskup Pavol Peter Gojdič. Je zapísaný ako Národná kultúrna pamiatka.

Obrázok 3 Gréckokatolícky chrám sv. Kozmu a Damiána

Zdroj: OcÚ Cigel'ka

Obrázok 4 Kaplnka v rómskej osade

Zdroj: OcÚ Cigel'ka

Obrázok 5 Dom smútku v obci Cigeľka

Zdroj: OcÚ Cigeľka

V obci sa nachádza aj pamätník obetiam druhej svetovej vojny pochádzajúcich z Cigeľky - ide najmä o sedem mladých chlapcov, ktorí boli poslaní bojovať koncom vojny bez riadneho výcviku, a niekoľko židovských rodín, ktorých členovia zahynuli v koncentračných táboroch. Pamätník bol odhalený v októbri 1989. Jeho autorom je akademický maliar Mikuláš Lovacký.

Obrázok 6 Pamätník v obci Cigeľka

Zdroj: OcÚ Cigeľka

Obrázok 7 Požiarna zbrojnica

Zdroj: OcÚ Cigeľka

Významné osobnosti

Peter Pavol Gojdič - narodil sa 17. júla 1888 v Ruských Pekľanoch neďaleko Prešova, kde jeho otec Štefan Gojdič pôsobil ako gréckokatolícky kňaz. Už o dva roky sa presťahovali do farnosti Cigeľka pri Bardejove. Manželom Štefanovi a Anne, rod. Gerebryovej, sa okrem druhorodeného Petra narodil ako najstaršie dieťa syn Kornel, po Petrovi ešte Štefan a napokon dcéra Helena. Traja synovia si životné povolanie zvolili podľa otca a stali sa kňazmi. Malý Peter vyrastal v prostredí preniknutom kresťanským humanizmom v kruhu viacerých súrodencov, s ktorými prežil detstvo v Cigeľke, kde jeho otec pôsobil až do konca svojej pastoračnej služby v roku 1928. Ľudovú školu absolvoval v Cigeľke, Bardejove a v Prešove, kde nastúpil na gymnázium. Po maturite v roku 1907 nastúpil na teologické štúdium v Prešove. Jeho profesori Mikuláš Russnák a Jozef Ďulaj rýchlo rozpoznali jeho nadanie a predpoklady na duchovný a intelektuálny rast. Preto ho odporúčali na štúdium do výberového seminára v Budapešti, kam z Prešova odišiel a kde študoval v rokoch 1908 – 1911. Kňazské svätenie sa rozhodol prijať ako slobodný muž 27. augusta 1911 v Prešove spolu s bratom Kornelom z rúk prešovského biskupa Jána Váliho. Po primičnej svätej liturgii v Cigeľke zostal pôsobiť po boku svojho otca ešte jeden rok a od konca augusta 1912 pôsobil v Prešove. Túžba po hlbokom duchovnom živote ho v roku 1922 priviedla do Rádu sv. Bazila Veľkého. Vstúpil do kláštora

na Černečej hore pri Mukačeve na Podkarpatskej Rusi a pri slávnostnom obrade obliekania mníšskeho rúcha prijal meno Pavel. Slávnostná konsekrácia na biskupa prebehla 25. marca 1927 v Ríme v Bazilike sv. Klimenta, kde sú uložené ostatky sv. Cyrila.

Zomrel na následky mučenia a neľudského zaobchádzania vo väznici Leopoldov v deň svojich narodenín dňa 17. júla 1960.

In memoriam mu boli udelené viaceré vyznamenania, medzi najvýznamnejšie patrí Rád T. G. Masaryka II. triedy a Pribinov kríž I. triedy. Cirkev otvorila proces blahorečenia svojho mučeníka z podnetu svätého pápeža Jána Pavla II., ktorý ho 4. novembra 2001 vo Vatikáne vyhlásil za blahoslaveného. Štát Izrael ho ocenil za nezištnú pomoc Židom počas holokaustu *in memoriam* vyznamenaním Spravodlivý medzi národmi dňa 30. októbra 2007.

Zdroj: <https://www.grkatke.sk/blahoslaveni/pavol-peter-gojdic/>

Obrázok 8 Pavol Gojdič, biskup a mučeník

Zdroj: <https://www.zivotopisysvatych.sk/pavol-gojdic/>

Symboly obce

Symbolmi obce Cigeľka sú erb, vlajka a pečať obce.

Blazón erbu: V modrom štíte dvaja k sebe pootočení zlatonimbí, striebroodetí, zlatoprepásaní a zlatoobutí svätý Kozmas a svätý Damián, spoločne držiaci zlatý mažiar s tlčíkom.

Komentár: Hagiografický motív - sv. Kozmas a sv. Damián, patróni miest neho kostola, podľa bližšie nedatovaného odtlačku pečať obce.

Číslo uznesenia: OZ - 4/2/2003

Signatúra HR SR: C-110/2003

Autori: Leon Sokolovský, Peter Kónya, Sergej Pančák

Zdroj: https://ives.minv.sk/heraldreg/detail?id_nositel=1974

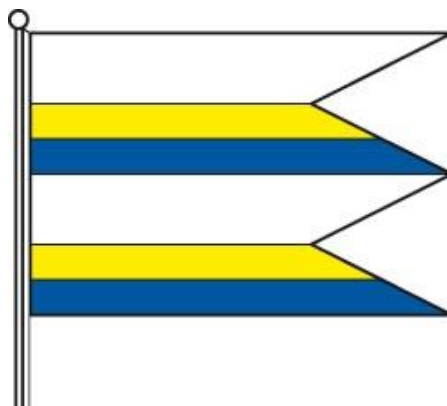
Vlajka obce má podobu šiestich pozdĺžnych pruhov bieleho, žltého, modrého, bieleho, žltého a modrého. Vlajka má pomer strán 2 : 3 a ukončená je tromi cípmi, t. j. dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu. Farebnosť pruhov na vlajke je daná farbami obecného erbu..

Zdroj: <https://www.buyflags.eu/cigelka>

Obrázok 9 Erb obce Cigel'ka

Obrázok 10 Vlajka obce Cigel'ka

Zdroj: https://ives.minv.sk/heraldreg/detail?id_nositel=1974

Technická infraštruktúra a doprava

Zásobovanie vodou

Obec má vybudovaný obecný vodovod.

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

Kanalizačnú sieť je potrebné vybudovať, nakoľko v celej obci chýba. Odpadové vody sú v obci individuálne odvádzané do žump. Dažďové vody z intravilánu obce sú odvádzané priekopami.

Zásobovanie elektrickou energiou

Obec Cigel'ka je elektrifikovaná. Elektrina je privádzaná vzdušným vedením vysokého napätia. Elektrické vedenie je po betónových stĺpoch. Domácnosti sú individuálne zmluvne viazané rôznymi dodávateľmi elektrickej energie, ktoré sú na trhu. Elektrickú energiu pre obecný úrad

dodáva spoločnosť Východoslovenská distribučná, a. s., Mlynská 31, 042 91 Košice.

Zásobovanie teplom

Zásobovanie teplom je decentralizované do malých domových a individuálnych kotolní, časť bytov je vykurovaná pecami. Obec Cigeľka nie je plynofikovaná. Obyvatelia majú možnosť využívať pevné palivá, drevo, čierne a hnedé uhlie a elektrickú energiu. Zdroje a zariadenia na využívanie obnoviteľných zdrojov energie väčšieho rozsahu sa v obci nenachádzajú. Pri riešení spôsobu zásobovania teplom v riešenom území bude potrebné vychádzať z prioritných funkcií obce, ktorou je hlavne obytná funkcia.

Telekomunikačné, mobilné siete a internetové pripojenie

Obec Cigeľka telekomunikačne prislúcha do UTO Bardejov. Telefónni účastníci sú napojení prostredníctvom miestnej siete. Miestna telefónna sieť je riešená káblovým nadzemným vedením. Rozvod miestneho rozhlasu je prevedený na oceľových stĺpoch. Ústredňa rozhlasu je situovaná v budove obecného úradu. V obci majú pokrytie tieto siete: Slovak Telekom, Orange a O2.

Televízny signál (TVS)

Príjem TV signálu v súčasnosti sa zabezpečuje prostredníctvom individuálnych antén a digitálnych satelitných prijímačov.

Priemyselná výroba

Okres Bardejov patrí z hľadiska objemu priemyselnej produkcie i zamestnanosti v rámci územia Prešovského kraja medzi významné okresy. Z hľadiska plošného rozmiestnenia priemyselnej výroby táto je prevažne sústredená v okresnom meste.

Automobilová doprava a miestne komunikácie

Obcou Cigeľka prechádza cesta III. triedy č. III/3487, ktorá je v správe SaÚC PSK. V obci sa nachádzajú aj miestne komunikácie. V prevažnej miere obcou jazdia osobné automobily, ktoré využívajú rodiny aj jednotlivci na prepravu do práce a školy.

Autobusová doprava

Nosným prepravným systémom v obci Cigeľka je autobusová doprava. Slúži ako hlavný prepravný systém poskytujúci obyvateľom možnosť prepravy medzi okresným mestom, do zamestnania, školy a za zábavou. Zabezpečuje ju SAD Prešov, a.s.

Železničná doprava

Obcou neprechádza žiadna železnica. Najbližšia železnica je v Bardejove.

Zdroj: OcÚ Cigeľka

Vzdelávanie a školstvo

V obci Cigeľka sa nenachádza materská škola. Materskú školu deti navštevujú v Petrovej a v Gaboltove. Nachádza sa tu základná škola pre 1.-4. ročník.

Obrázok 11 Prehľad počtu detí v ZŠ v obci Cigeľka v r. 2020-2024

Školské zariadenie	Počet žiakov / detí – spolu				
	Rok 2024	Rok 2023	Rok 2022	Rok 2021	Rok 2020
Základná škola (1. – 4. roč.)	54	59	61	66	61

Zdroj: ŠÚ SR

Zdravotníctvo a sociálna oblasť

Zdravotnícke ani sociálne zariadenia sa v obci Cigeľka nenachádzajú. Dospelí navštevujú praktického lekára deti a dorast navštevujú lekára pre deti a dorast v Gaboltove. Stomatológa a ďalších špecialistov navštevujú prevažne v Bardejove. Najbližšia lekáreň a nemocnica je v Bardejove.

Sociálna starostlivosť: sociálne služby v okrese Bardejov zabezpečuje: Centrum sociálnych služieb v Kružlove, Zariadenie pre seniorov sv. Kozma n.o. Nižná Polianka, zariadenie pre seniorov v Zborove a v Bardejove. Ďalšie zariadenia v okresnom meste Bardejov, ktoré zabezpečujú sociálne služby:

1. Zariadenie opatrovateľskej služby v NsP Bardejov: zariadenie opatrovateľskej služby poskytuje starostlivosť občanom, ktorí sa ocitli v sociálnej núdzi a sú odkázaní na zabezpečenie nevyhnutných životných úkonov, ak týmto občanom nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu v jeho byte. Počas pobytu v Zariadení opatrovateľskej služby má klient zabezpečené profesionálne služby, odborné a obslužné činnosti: ubytovanie v 1 - 2 posteľových izbách, celodennú stravu, upratovanie, pranie, žehlenie, údržba šatstva, opatrovateľskú starostlivosť, rehabilitačné služby, v prípade potreby odborné lekárske vyšetrenie, duchovné služby, pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, spoločenskú miestnosť, neobmedzené návštevne hodiny, a podmienky na úschovu cenných vecí.
Zdroj: <http://www.nsp-bardejov.sk>

2. Sociálny dom ANTIC n.o.: je nezisková organizácia, ktorá vo februári 2016 otvorila moderné, nadštandardné zariadenie sociálnych služieb - zariadenie pre seniorov (ZpS). Splňa všetky predpoklady, aby sa stalo domovom pre seniorov i ľudí, ktorí potrebujú celodennú starostlivosť a chcú dôstojne, harmonicky a plnohodnotne žiť svoj život. Poskytuje starostlivosť a ubytovanie tak klientom, ktorí sú sebestační a nechcú žiť osamote, ako aj klientom, ktorí pre svoj nepriaznivý zdravotný stav vyžadujú sústavnú opateru inej osoby, alebo poskytovanie starostlivosti z iných vážnych dôvodov. Poskytuje moderné opatrovateľské metódy spolu s komplexným a individuálnym prístupom k seniorom a osobám so zdravotným postihnutím. Imobilní klienti majú možnosť voľného pohybu na vozíčkoch, alebo za pomoci personálu. Podporuje aktivity pre naplnenie rozvoja svojpomoci a vzájomnej pomoci, chuť našich klientov zúčastňovať sa na spoločenskom živote.

Zdroj: <https://www.sdantic.sk/>

3. Centrum sociálnych služieb: Centrum sociálnych služieb sa nachádza na Wolkerovej ulici Centrum sociálnych služieb (ďalej len CSS) je zariadenie sociálnych služieb, ktoré poskytuje svoje služby v 6 svojich prevádzkach na území mesta Bardejov. Sídlo od 01.07.2015 je na ulici Wolkerova 594/11. CSS poskytuje sociálne služby v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z o sociálnych službách v nasledovných zariadeniach:

- Zariadenie pre seniorov, Wolkerova 11
- Zariadenie pre seniorov, Toplianska 9
- Zariadenie opatrovateľskej služby Wolkerova 11
- Denný stacionár, Toplianska 9A

- Nocľaháreň, Kacvinského 13
- Útulok, Kacvinského 13

Podporné sociálne služby:

- Jedáleň, Wolkerova 11
- Jedáleň, Toplianska 9
- Senior centrum, Toplianska 9A
- Denné centrum, Toplianska 9A
- Denné centrum, Bardejovská Nová Ves
- Denné centrum, Dlhá Lúka
- Denné centrum, Mihaľov

CSS poskytuje sociálne služby formou celoročnou pobytovou v Zariadení pre seniorov a v Zariadení opatrovateľskej služby. V dennom stacionári poskytuje sociálne služby ambulantnou formou.

Zdroj: <http://www.cssbardejov.sk>

Časť A.I - Analýza vnútorného prostredia

Ľudské zdroje

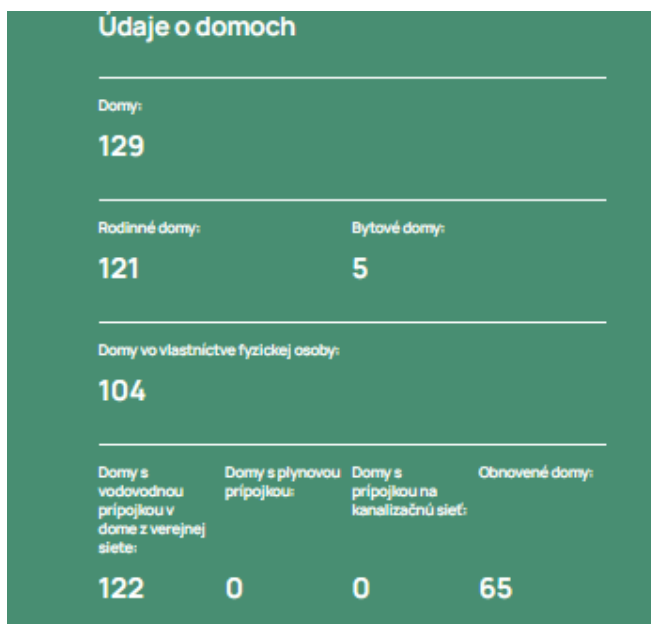
Ľudské zdroje sú základným predpokladom pre zabezpečenie prosperity každého územia.

Obrázok 12 Údaje o obyvateľoch obce Cigel'ka SODB 2021

Údaje o obyvateľoch			
Počet obyvateľov spolu:	muži:	ženy:	
587	292	295	
Hustota obyvateľstva (ob./km²):	Štátni občania:	Cudzinci:	
36,72	584	3	
Veková štruktúra			
0 – 14-roční:	15 – 64-roční:	65 a viac roční:	Priemerný vek (roky):
205	351	31	27,06
Vzdelanie			
základné:	stredoškolské:	vysokoškolské:	Ekonomicky aktívni:
293	118	10	244
Najpočetnejšie náboženské vyznania			
Gréckokatolícka cirkev na Slovensku (gréckokatolícke):	bez náboženského vyznania:	Rímskokatolícka cirkev v Slovenskej republike (rímskokatolícke):	
495	34	29	
Rodinný stav			
slobodný, slobodná:	ženatý, vydatá:	rozvedený, rozvedená:	vdovec, vdova:
314	240	12	21

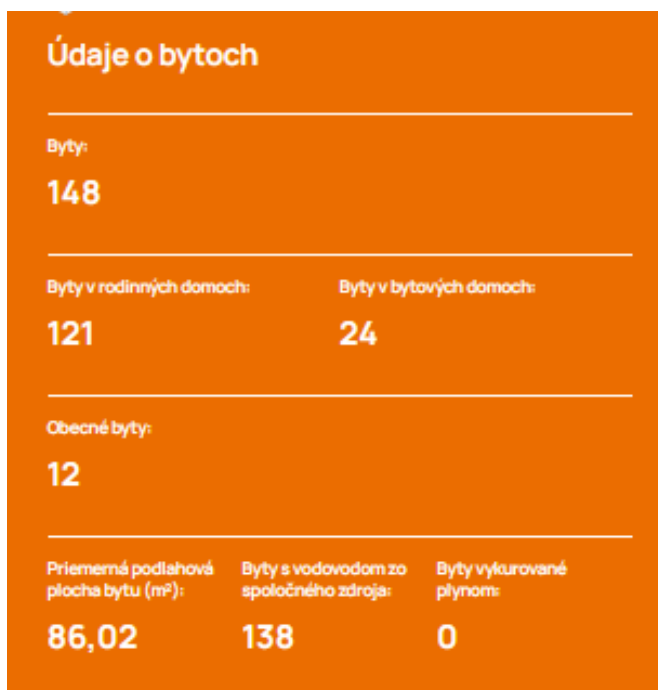
Zdroj: <https://www.scitanie.sk/moja-obec/SK0411519111>

Obrázok 13 Údaje o domoch v obci Cigel'ka SOBD2021

Zdroj: <https://www.scitanie.sk/moja-obec/SK0411519111>

Obrázok 14 Údaje o bytoch v obci Cigel'ka SOBD2021

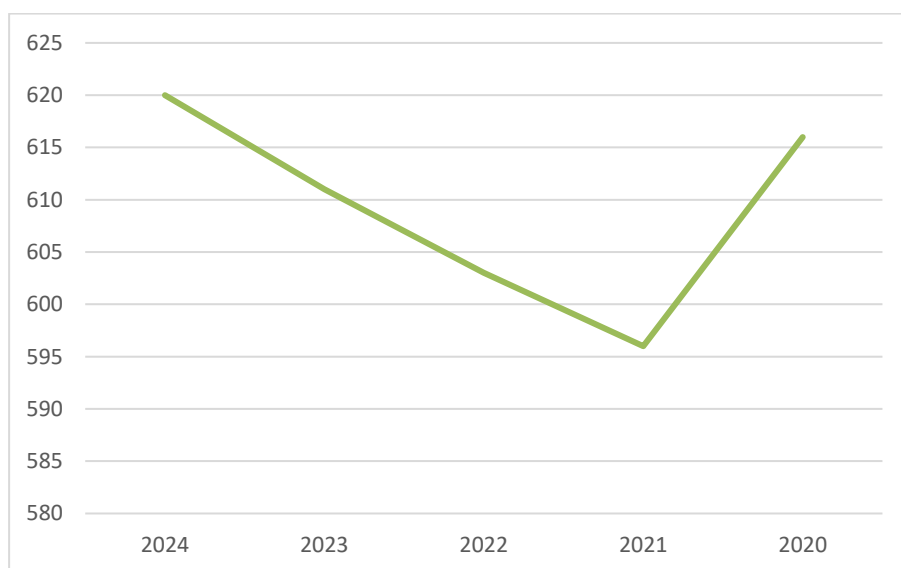
Zdroj: <https://www.scitanie.sk/moja-obec/SK0411519111>

Obrázok 15 Vývoj počtu obyvateľov v obci Cigeľka od roku 2020 - 2024

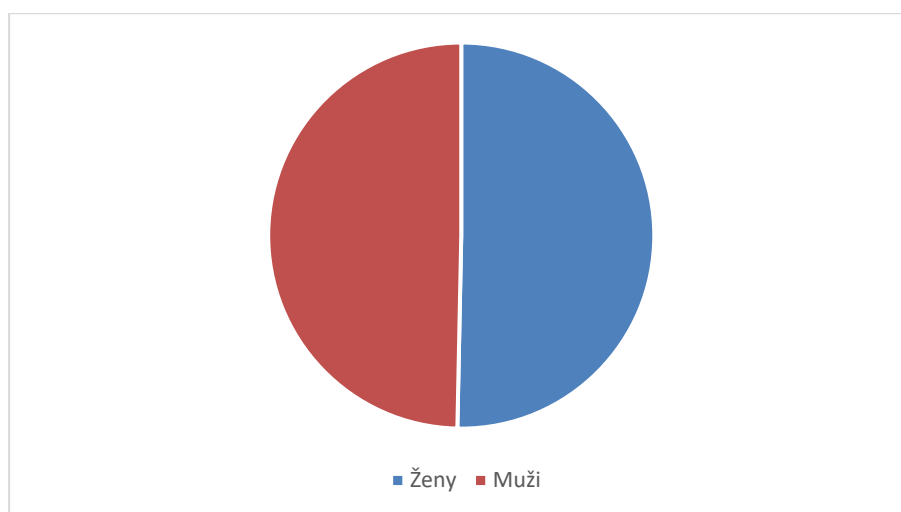
Rok	Ženy	Muži	Počet obyvateľov spolu
2024	312	308	620
2023	309	302	611
2022	306	297	603
2021	304	292	596
2020	318	298	616

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 1 Vývoj počtu obyvateľov v r. 2020 – 2024 v obci Cigeľka

Graf 2 Počet obyvateľov podľa pohlavia v roku 2024 v obci Cigeľka

Obrázok 16 Prirodzený prírastok a úbytok obyvateľstva v obci Cigel'ka od roku 2020 - 2024

Názov ukazovateľa	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Počet narodených spolu:	10	17	9	15	13
Počet zomretých spolu:	2	4	4	2	2
Prirodzený prírastok/úbytok	8	13	5	13	11

Zdroj: ŠÚ SR

V rokoch 2020 – 2024 dosahoval prirodzený prírastok obyvateľstva kladné hodnoty. Je to predpoklad priaznivého vývoja obyvateľov v obci Cigel'ka.

Obrázok 17 Prírastok obyvateľstva sťahovaním v obci Cigel'ka od roku 2020 - 2024

Názov ukazovateľa	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Počet prisťahovaných spolu:	6	14	11	3	5
Počet odsťahovaných spolu:	1	18	9	8	7
Migračné saldo spolu:	5	-4	2	-5	-2
Celkový prírastok obyvateľstva	13	9	7	8	9

Zdroj: ŠÚ SR

Jedným z najcitlivejších indikátorov sociálnoekonomického rozvoja je migrácia obyvateľstva. Imigrácia, resp. emigrácia miestnych obyvateľov je vonkajším signálom akýchkoľvek pozitívnych ako aj negatívnych podnetov a zmien. V roku 2020 a 2022 sa prisťahovalo do obce viac obyvateľov ako odišlo z obce, tzn. migračné saldo dosahovalo kladné hodnoty. V rokoch 2021, a 2023-2024 z hľadiska migrácie prevyšoval počet vystťahovaných nad prisťahovanými, tzn., že migračné saldo dosahovalo záporné hodnoty, čo bolo spôsobené najmä odchodom mladých ľudí za prácou a lepšími podmienkami pre život. Vývoj migračného salda v konečnom dôsledku ovplyvňuje aj celkový pohyb obyvateľov v obci Cigel'ka.

Vývoj migrácie na Slovensku bude vo veľkej miere závisieť od priebehu integračných procesov v Európe a od migračnej situácie vo svete. Predpokladá sa, že migračné saldo Slovenskej republiky v budúcnosti ovplyvní hlavne skupina obyvateľov (občanov SR), ktorí budú hľadať uplatnenie vo vyspelých krajinách a skupina prisťahovalcov z rozvojových krajín. Dá sa predpokladať, že čím bude na Slovensku priaznivejšia situácia, čím bude vyššia životná úroveň, tým menej obyvateľov bude odchádzať, a tým viac cudzincov bude mať záujem prisťahovať sa.

Marginalizované rómske komunity

Typickou črtou pre územie PSK je prítomnosť marginalizovaných rómskych komunít (MRK). Prešovský kraj má jednu z najvyšších koncentrácií Rómov na Slovensku a zároveň tu je najvyšší počet rómskych, najmä vidieckych, komunít spomedzi všetkých krajov SR.

Podľa Atlasu rómskych komunít v obci Cigeľka žije 71-80% Rómov z celkového počtu obyvateľov obce Cigeľka.

Zdroj: <https://www.romovia.vlada.gov.sk/atlas-romskych-komunit/atlas-romskych-komunit-2019/>

Táto časť obsahuje:

- kompletnú analýzu vnútorného prostredia na základe overeného súboru kvantitatívnych a kvalitatívnych dát (ďalej len „dátová základňa“) podľa jednotlivých oblastí vrátane finančnej a hospodárskej situácie,
- analýzu silných a slabých stránok územia,
- identifikáciu hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia (výber hlavných faktorov),
- analýzu vplyvu vonkajšieho prostredia na vývoj situácie v území (zoznam),
- analýzu príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia (posúdenie hlavných faktorov z hľadiska príležitostí a ohrození),
- analýzu väzieb územia,
- SWOT analýzu (súhrnná tabuľka, syntéza výsledkov),
- analýzu možných rizík a hrozieb, identifikáciu kritických oblastí rozvoja,
- identifikáciu východísk a možných riešení,
- odhad budúceho možného vývoja.

Analýza príčin a dôsledkov

Cieľom analýzy príčin a dôsledkov je:

- identifikovať problémy,
- nájsť ich príčiny a dôsledky, ktoré z nich vyplývajú.

V obci Cigel'ka sú identifikované 3 základné problémy:

1. *Nedostatočný stav miestnych komunikácií*
2. *Nedostatočný stav verejných priestranstiev*
3. *Nedostatočná environmentálna infraštruktúra*

V nasledujúcom strome problémov je možné vidieť schému jednotlivých problémov, ich súvislostí a dôsledkov.

1. *Nedostatočný stav miestnych komunikácií:*

Problém je spôsobený 3 hlavnými príčinami - frekventovanosť dopravy, klimatické podmienky a chýbajúce finančné prostriedky. Vďaka týmto príčinám sa stav vozoviek v obci zhoršuje.

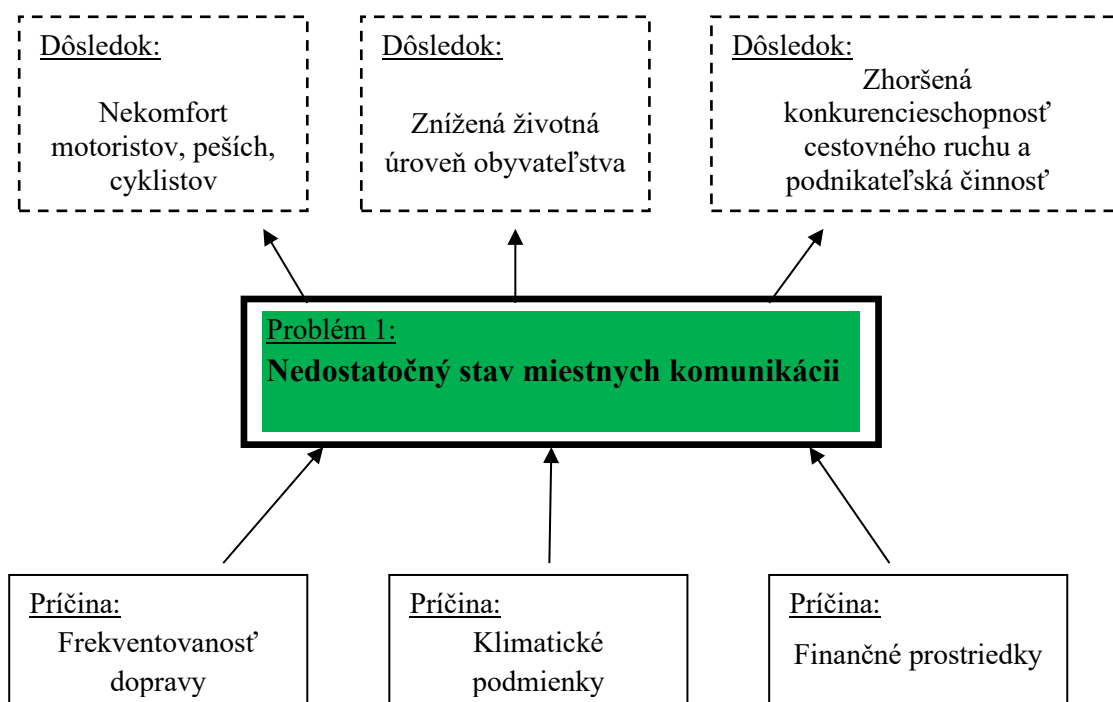
2. *Nedostatočný stav verejných priestranstiev:*

Problém spôsobujú 3 hlavné príčiny - vek obce, klimatické podmienky a nedostatok finančných prostriedkov. Tieto faktory zapríčiňujú, že v obci nie sú rekonštruované autobusové zastávky a vybudovaný kamerový systém.

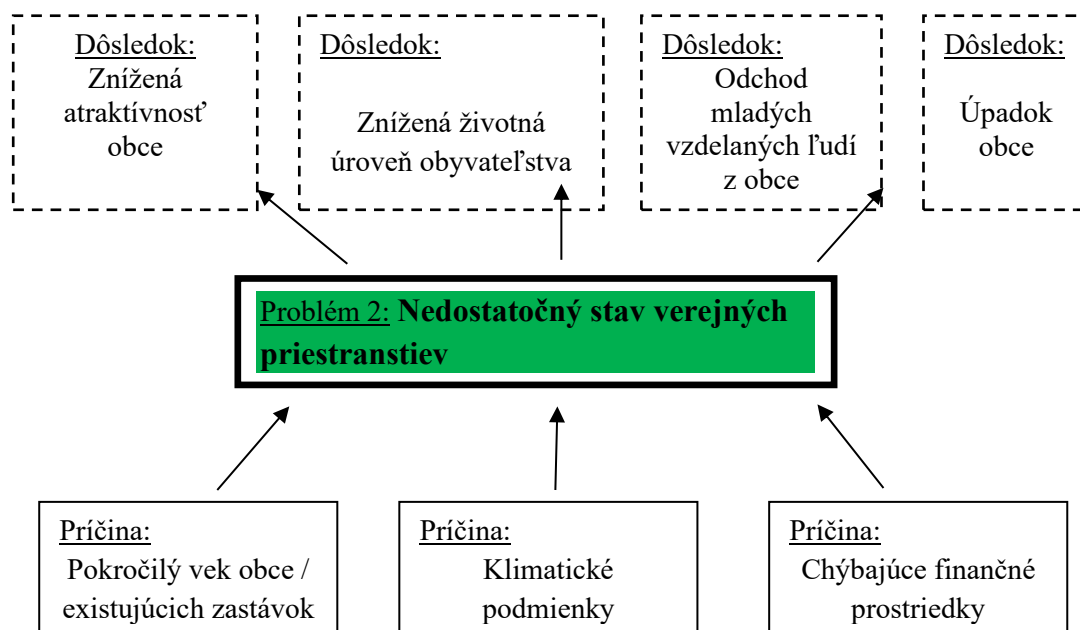
3. *Nedostatočná environmentálna infraštruktúra:*

Problém spôsobujú 1 hlavná príčina - chýbajúce finančné prostriedky. Je nedostatok vody kvôli nedostatku záchytovej. Vybudovaním environmentálnej infraštruktúry sa zvýši celková životná úroveň obyvateľstva a zabráni sa odchodu mladých ľudí z obce.

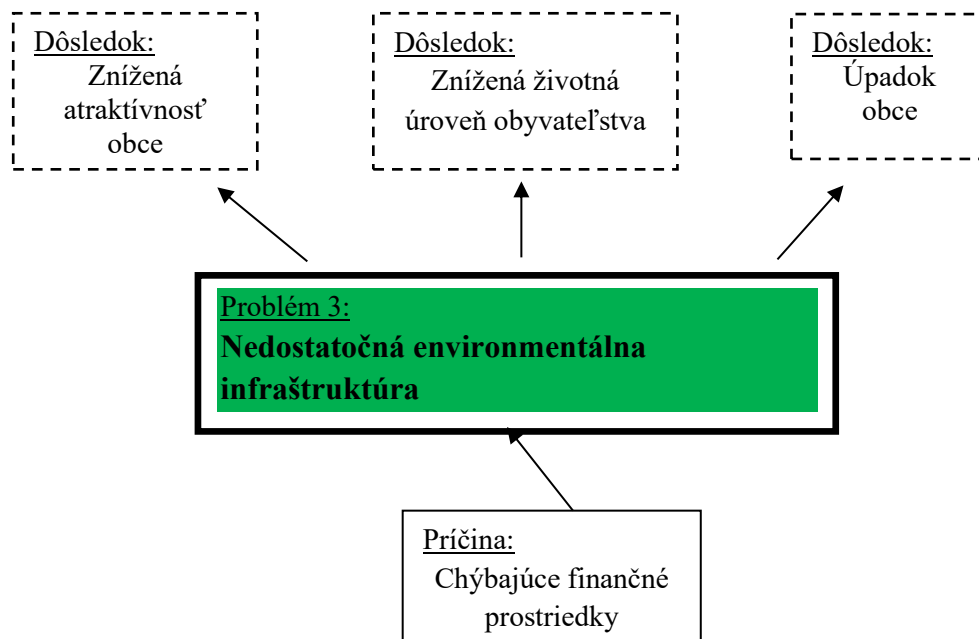
Obrázok 18 Schéma stromu problémov

Zdroj: vlastné spracovanie

Zdroj: vlastné spracovanie

Zdroj: vlastné spracovanie

Hospodárenie obce

Obec Cigel'ka pri hospodárení musí dodržiavať Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení neskorších zákonov a má mať vypracované a schválené Zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce. Rozpočet obce je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku. Rozpočtový rok je zhodný s kalendárnym rokom.

Príjmy rozpočtu obce sú:

- výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu
- nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a je rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona,
- úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce,
- sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- podieľ na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu,
- dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade

so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov,

h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,

i) účelové dotácie z rozpočtu vyššieho územného celku alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov,

j) prostriedky z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na konkrétny účel,

k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj:

a) prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov,

b) prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení,

c) návratné zdroje financovania,

d) združené prostriedky.

Výdavky rozpočtu obce - z rozpočtu obce sa uhrádzajú:

a) záväzky obce vyplývajúce z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi,

b) výdavky na výkon samosprávnych pôsobností obce podľa osobitných predpisov a na činnosť rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií zriadených obcou,

c) výdavky na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy podľa osobitných predpisov,

d) výdavky spojené so správou, údržbou a zhodnocovaním majetku obce a majetku iných osôb, ktorý obec užíva na plnenie úloh podľa osobitných predpisov,

e) záväzky vzniknuté zo spolupráce s inou obcou alebo s vyšším územným celkom, prípadne s ďalšími osobami na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z pôsobnosti obce vrátane záväzkov vzniknutých zo spoločnej činnosti,

f) výdavky vyplývajúce z medzinárodnej spolupráce obce,

g) úroky z prijatých úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí,

h) výdavky súvisiace s emisiou cenných papierov vydaných obcou a na úhradu výnosov z nich,

i) iné výdavky ustanovené osobitnými predpismi.

Z rozpočtu obce sa môžu poskytovať dotácie PO, ktorých zakladateľom je obec, a to na konkrétne úlohy a akcie vo verejnom záujme alebo v prospech rozvoja územia obce. Obec môže poskytovať dotácie inej obci alebo VÚC, ak zabezpečuje niektoré úlohy pre obec, alebo ak ide

o poskytnutie pomoci pri likvidácii následkov živelnej pohromy, havárie alebo inej podobnej udalosti na ich území.

Obrázok 19 Prijmy obce Cigel'ka za rok 2024

Kategória ekonomickej klasifikácie	Názov ekonomickej klasifikácie	Schválený rozpočet	Rozpočet po zmenách	Skutočnosť 2024
a	b	1	2	3
110	Dane z príjmov a kapitálového majetku	189 534,00	189 534,00	187 031,75
120	Dane z majetku	8 426,00	8 426,00	7 626,67
130	Dane za tovary a služby	5 192,00	5 192,00	4 342,46
210	Prijmy z podnikania a z vlastníctva majetku	3 944,00	3 944,00	2 985,95
220	Administratívne poplatky a iné poplatky a platby	6 450,00	6 450,00	5 424,97
230	Kapitálové prijmy	2 000,00	2 000,00	6 884,00
240	Úroky z tuzemských úverov, pôžičiek, návratných finančných výpomocí, vkladov a ážio	130,00	120,00	0,00
290	Iné nedaňové prijmy	9 742,00	2 742,00	4 654,09
310	Tuzemské bežné granty a transfery	283 469,00	469 679,00	464 107,54
320	Tuzemské kapitálové granty a transfery	0,00	69 565,00	70 564,30
Spolu	x	508 887,00	757 652,00	753 621,73

Obrázok 20 Výdavky rozpočtu za rok 2024

Kategória ekonomickej klasifikácie	Názov ekonomickej klasifikácie	Schválený rozpočet	Rozpočet po zmenách	Skutočnosť 2024
a	b	1	2	3
610	Mzdy, platy, služobné prijmy a ostatné osobné vyrovnania	157 483,00	267 024,00	266 385,82
620	Poistné a príspevok do poisťovní	55 358,00	93 921,00	98 654,87
630	Tovary a služby	148 796,00	151 915,00	164 591,52
640	Bežné transfery	14 942,00	67 545,00	68 478,81
650	Splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úverom, pôžičkou, návratnou finančnou výpomocou a finančným prenájomom	233,00	233,00	306,45
710	Obstarávanie kapitálových aktiv	2 400,00	69 965,00	143 500,41
Spolu	x	379 212,00	650 603,00	741 917,88

Obrázok 21 Finančné operácie obce Cigel'ka v r. 2024

Finančné operácie	Číslo riadku	Skutočnosť 2024
a	b	1
Prijmové finančné operácie	01	96 606,97
v tom:		
Zostatok prostriedkov finančných aktiv	02	47 252,40
Prijaté úvery, pôžičky a návratné finančné výpomoci	03	
Splátky poskytnutých úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí	04	
Prijmy z predaja majetkových účastí	05	
Ostatné prijmy	06	49 354,57
Výdavkové finančné operácie	07	49 354,57
v tom:		
Poskytnuté úvery, pôžičky a návratné finančné výpomoci	08	
Splátky prijatých úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí	09	
Výdavky na obstaranie majetkových účastí	10	
Ostatné výdavky	11	49 354,57

Zdroj: Účtovná závierka obce Cigel'ka za rok 2024

Časť A.II Analýza vonkajšieho prostredia

Dôležitým aspektom v analýze vonkajšieho prostredia je stratégia štrukturálnej politiky Európskej únie a jej implementácia do slovenských pomerov. Počas programovacieho obdobia EÚ 2000-2006 (pre Slovenskú republiku išlo o roky 2004-2006) používala Európska únia stratégiu regionálnej politiky založenú na rovnomernom prístupe samospráv k štrukturálnym fondom. Od programovacieho obdobia 2007-2013 sa stratégia regionálnej politiky zmenila, keďže sa už nezamerala na znižovanie regionálnych disparít formou podpory zaostalých regiónov, ale na základe skúseností z regionálneho rozvoja zo západoeurópskych krajín, rozhodla sa posilňovať predovšetkým vytýčené póly rastu, ktoré sú najviac konkurencie schopné a majú najväčší potenciál rozvoja. Jednotlivými krajinami vytýčené póly rastu mali byť nositeľmi rozvoja v jednotlivých regiónoch a postupom času by sa rozvoj z týchto pólov rastu mal šíriť do ich bezprostredného okolia. Na územie Slovenskej republiky tak boli od programovacieho obdobia 2007-2013 na základe Koncepcie územného rozvoja Slovenska stanovené inovačné a kohézne póly rastu. Dôležitým impulzom pre oblasť Prešovského samosprávneho kraja, okresu Prešov by určite bola podpora zo strany vlády formou investičných stimulov pre priame zahraničné investície, ktoré sa realizujú čo najbližšie k uvedenej oblasti. Vzhľadom na predošlé skúsenosti však konštatujeme, že od roku 2002, kedy sa začalo s poskytovaním investičnej pomoci, jednotlivé slovenské vlády touto formou podporovali smerovanie priamych zahraničných investícií do najrozvinutejších regiónov Slovenska. Uvedená politika územnej podpory vo forme investičnej pomoci a množstvo ďalších faktorov (napr. faktor sídelnej hierarchie, faktor makro polohovej atraktivity, faktor veľkej dopravnej infraštruktúry, faktor historickej marginality, depresnosti priľahlých prihraničných regiónov a pod.) prispievajú k nerovnovážnemu regionálnemu vývoju v rámci Slovenska, keď sa medzi jednotlivými jeho regiónmi vytvorili pomerne výrazné regionálne disparity.

Jednou z možností získavania finančných prostriedkov na realizáciu investičných akcií sú Európske štrukturálne fondy a investičné fondy. Napriek tomu, že tieto európske štrukturálne fondy a investičné fondy sú z aspektu regionálneho rozvoja definované ako „doplňkové“ zdroje financovania, v súčasnom modeli regionálnej politiky a nastavenia financovania samospráv sú práve tieto prostriedky z európskych a štrukturálnych fondom hlavným zdrojom financií, bez ktorého samosprávy nemôžu realizovať svoje investičné projekty.

Slovensko môže čerpať Európske štrukturálne a investičné fondy (v skratke "EŠIF") prostredníctvom operačných programov do konca roka 2023 a v prípade PRV do konca roka 2025 z týchto OP:

- OP Integrovaný regionálny operačný program (OP IROP)
- OP Ľudské zdroje (OP ĽZ)
- OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP)
- OP Integrovaná infraštruktúra (OP II)
- OP Výskum a inovácie(OP VaI)
- OP Efektívna verejná správa (OP EVS)
- Technická pomoc
- Program rozvoja vidieka 2014 – 2025

Jednotlivé členské štáty EÚ majú podľa návrhu všeobecného nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, povinnosť predložiť svoje partnerské dohody v súlade s princípom partnerstva. Východiská pre realizáciu integrovaného prístupu v SR zakotvuje Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027, uzatvorená s Európskou komisiou a je základným strategickým dokumentom vypracovaný Slovenskou republikou za účasti partnerov, ktorým sa stanovuje stratégia, priority a opatrenia na účinné a efektívne využívanie prostriedkov z fondov Európskej únie. Je základom pre čerpanie fondov Európskej únie na území Slovenskej republiky. Pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti :

1. Inteligentnejšia Európa
2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa
3. Prepojenejšia Európa
4. Sociálnejšia Európa
5. Európa bližšie k občanom

V programovom období 2021-2027 je čerpanie prostredníctvom Programu Slovensko. Najväčšia časť investícií bude smerovať na zelené a klimatické ciele, vrátane zvýšenia

energetickej bezpečnosti Slovenska. Dôležitá časť zdrojov bude ďalej smerovať na vedu, výskum, podporu inovácií, keďže len inovácie zabezpečia kvalitnejšie pracovné miesta a lepšie platy pre ľudí na Slovensku. Druhý najvyšší objem investícií pôjde do sociálnej oblasti a na vzdelávanie, ktoré je kľúčom k úspechu Slovenska.

Zdroj: www.mirri.gov.sk

STEEP analýza

Pri stretávaní sa s rôznymi problémami a výzvami je dôležité vedieť, že ich riešenie môže byť v budúcnosti ovplyvnené rôznymi vonkajšími faktormi, ktoré obec nedokáže ovplyvniť. Cieľom STEEP analýzy je napomáhať tvorcom rozhodnutí predvídať budúci možný vývoj a na tieto zmeny sa pripraviť.

Faktory, ktoré sa posudzujú v jednotlivých oblastiach môžu byť nasledujúce:

Obrázok 22 STEEP analýza (analýza externého prostredia)

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Zmeny populácie-starnutie obyvateľstva, emigrácia mladých ľudí do miest	Úroveň technológie poskytovateľa	Nové trhy a nové príležitosti (napr. cestovný ruch)	Dopad ŽP-vplyv rôznych subjektov na ŽP	Politika vlády v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti	Zmena postojov k lokálnemu rozvoju
Zmeny postojov a správania-aktívny tretí sektor	Dostupná technológia a využívaná technológia	Klesajúce trhy v niektorých poskytovaných službách	Možnosti obnovy a tvorby ŽP	Štandardy na politickej scéne domáce a štrukturálna politika Európskej únie	Organizačná kultúra, zmena životného štýlu
Zmeny správania obyvateľov	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Dostupnosť finančných zdrojov	Politika ŽP	Legislatívne zmeny	Tímová spolupráca
Móda	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom technológie	Daňová politika	Podpora tvorby a ochrany ŽP	Zmena vlády ako výsledok volieb	Osobné hodnoty

Zdroj: vlastné spracovanie

Časť A.III Zhodnotenie súčasného stavu územia

Zhodnotenie súčasného stavu územia je spracované formou SWOT analýzy. Bola vypracovaná najmä na základe dotazníkového prieskumu, vykonaného medzi obyvateľmi obce.

SWOT analýza (Silné stránky, slabé stránky, príležitosti, ohrozenia)

Cieľom analýzy SWOT je zhodnotenie doterajšieho stavu obce prostredníctvom zhrnutých informácií v analytickej časti. Jedná sa o sumárne zhrnutie silných a slabých stránok obce ako aj možných príležitostí a hrozieb.

Silné stránky obce predstavujú potenciálne faktory ďalšieho rozvoja obce vo všetkých základných oblastiach. Vytvárajú východiskovú základňu pre stanovenie reálnych rozvojových cieľov.

Slabé stránky obce predstavujú limitujúce faktory rozvojových zámerov a oblastí, na ktoré treba sústrediť pozornosť orgánov samosprávy.

Príležitosti (šance) sú faktormi, ktoré umožňujú pri ich využití naplnenie rozvojových zámerov obce, ich reálnosť a urýchlenie. Poznanie reálnych príležitostí je východiskom stanovenia splniteľných rozvojových cieľov.

Ohrozenia (riziká) predstavujú skutočnosti, ktoré môžu negatívne ovplyvniť resp. spomaliť realizáciu strategických cieľov rozvoja obce. Dôsledná analýza možností vzniku rizík na celospoločenskej i komunálnej úrovni predstavuje predovšetkým analýzu možností pri zabezpečovaní finančných zdrojov.

Na základe výsledkov SWOT analýzy je možné vytvoriť optimálnu a ideálnu stratégiu pre rozvoj obce.

SWOT analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození poskytla prehľad potenciálnych obmedzení i možností pri ďalšom rozvoji obce. Na základe zhodnotenia SWOT analýzy je nevyhnutné stanoviť priority strategických cieľov v jednotlivých oblastiach a prijať opatrenia na zabezpečenie ich dosiahnutia. Analýza príležitostí a ohrození umožňuje odhaliť doteraz nevyužité šance a súčasne definovať riziká, s ktorými sa samospráva môže v ďalšom období stretnúť.

Obrázok 23 SWOT analýza ekonomickej oblasti

Ekonomická oblasť	
Silné stránky	Slabé stránky
poloha obce (koncová obec) jazdí málo áut blízkosť okresného mesta – Bardejov dlhoročná história obce a tradície zmodernizovaná budova obecného úradu a požiarnej zbrojnice pamätník obetiam druhej svetovej vojny propagácia obce prostredníctvom internetu a iných komunikačných médií	nedostatok a zlý technický stav miestnych komunikácií (MK) chýbajú chodníky chýba kamerový systém v obci zastaralé autobusové zastávky nerekonštruovaný plot okolo pamätníka nízka úroveň služieb cestovného ruchu, nie je vypracovaný územný plán obce
Príležitosti	Ohrozenia
rekonštrukcia miestnych komunikácií (MK), výstavba miestnych komunikácií v rómskej osade kamerový systém v obci rekonštrukcia plotu okolo pamätníka rekonštrukcia autobusových zastávok vypracovanie územného plánu obce	poškodzovanie miestnych komunikácií zaťaženie obytného prostredia nákladnou dopravou ohrozovanie bezpečnosti a zdravia obyvateľov znehodnotenie obecného majetku zvyšovanie prevádzkových nákladov nepriaznivý ekonomický a sociálny vývoj v spoločnosti, nedostatok finančných prostriedkov určených na rozvoj a renováciu obce

Obrázok 24 SWOT analýza sociálnej oblasti

Sociálna oblasť a občianska vybavenosť	
Silné stránky	Slabé stránky
existencia kultúrneho domu existencia Domu smútku existencia ZŠ 1-4 roč. priamo v obci kostol	chýba priestor na voľnočasové aktivity chýba multifunkčné ihrisko v časti Rómska osada absencia pošty v obci
Príležitosti	Ohrozenia
vybudovanie multifunkčného ihriska v časti Rómska osada organizácia kultúrnych a športových podujatí	zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva nedostatočná podpora zo strany VÚC a štátu vo sfére občianskej vybavenosti rozpad spoločenských, komunitných a rodinných vzťahov

Obrázok 25 SWOT analýza environmentálnej oblasti

Environmentálna oblasť	
Silné stránky	Slabé stránky
pokojné a tiché prostredie krásna príroda zdravé ŽP relatívne nízka frekvencovanosť dopravy zabezpečený odvoz TKO a separovaný zber prítomnosť kompostérov v domácnostiach k zhodnocovaniu biologicky rozložiteľného odpadu	nedostatok pitnej vody všeobecný nezájem znečisťovateľov na zlepšovaní ŽP a odstraňovaní príčin
Príležitosti	Ohrozenia
posilnenie záchytov kvôli nedostatku vody sanácia miest s nezákonne umiestneným odpadom možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ a štátneho rozpočtu	nárast množstva vznikajúceho komunálneho odpadu poškodenie majetku obce a obyvateľov obce ohrozenie zdravia vytváranie nepovolených, tzv. divokých skládok

Časť B - Strategická časť

Strategická časť programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Cigel'ka na roky 2026-2030 s výhľadom do roku 3035 nadväzuje na analytickú časť, ktorá je založená na komplexnej analýze územia. Táto časť PHSR obsahuje stratégiu rozvoja obce s ohľadom na jej vnútorné danosti a špecifiká.

Táto časť obsahuje:

- víziu územia,
- výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách - oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna).

Pre stanovenie rozvojovej stratégie obce je nevyhnutné rešpektovať varianty rozvoja územných celkov vyššej úrovne. Súčasťou strategickú časti je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, ako aj formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti, ako aj v ďalších čiastkových oblastiach.

Vízia, ciele a priority

Hlavným zmyslom tvorby predloženej stratégie je vytvoriť východiskové podmienky (ciele) k zvýšeniu záujmu obyvateľov a samosprávy k tomu, aby sa vlastnými silami snažili o zvýšenie kvality života na základe harmonického rozvoja zdravého životného prostredia, udržovania prírodných a kultúrnych hodnôt územia a rozvoja hospodárstva.

Vízia stratégie územia Slovenska 2030: „Slovensko je krajina s vysokou životnou úrovňou, kvalitnými verejnými službami a zdravým životným prostredím pre všetkých obyvateľov“. Ekonomický rozvoj sa opiera o inovácie a odvetvia s vysokou pridanou hodnotou, čo vedie k rastu životnej úrovne obyvateľov pri vyváženom pomere pracovného a rodinného života.

Vízia Prešovského samosprávneho kraja v regionálnom rozvoji: „Vzájomná spolupráca jednotlivých aktérov z akademickej, podnikateľskej a verejnej obce s cieľom mobilizácie sociálneho kapitálu obyvateľov Prešovského kraja pri hľadaní riešení aktuálnych problémov v oblasti regionálneho rozvoja“.

Vízia a cieľ rozvoja obce Cigel'ka ako prepojenie analytickej fázy strategického plánovania s plánovacou časťou bol na základe predchádzajúcich analýz a spracovaných charakteristík definovaný nasledovne:

Vízia: „Obec Cigel'ka bude bezpečným a atraktívnym miestom, ktorá cieľavedomým rozvojom zabezpečí ekonomický rast, zvýšenie vzdelanosti a kvalitný život svojich obyvateľov.“

Strategický cieľ: „Vytvárať podmienky k zvýšeniu kvality života obyvateľov obce a atraktivity obce efektívnym využívaním prírodných, kultúrnych a ľudských zdrojov pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja a s uplatnením zásad ochrany životného prostredia.“

Nasledujúce tri ciele rozvoja vyjadruje hlavné oblasti, v ktorých by sa mala obec v najbližších rokoch rozvíjať a na rozvoj ktorých by sa mala zamerať. Sú prioritami, reprezentujúcimi hlavné oblasti smerovania finančnej a organizačnej podpory zo strany obce.

1. Technická infraštruktúra - Ekonomická oblasť
2. Voľnočasová infraštruktúra - Sociálna oblasť
3. Životné prostredie - Environmentálna oblasť

Obrázok 26 Prehľad špecifických cieľov a opatrení v ekonomickej oblasti

Prioritná oblasť - Ekonomická (hospodárska)
Cieľ 1: Zlepšenie základných služieb v obci
Opatrenie 1.1 Dostupné a bezpečné miestne komunikácie a verejné priestranstvá

Špecifický cieľ 1: Zlepšenie základných služieb v obci

Zdôvodnenie: Demografický vývoj obyvateľstva je spôsobený aj migráciou obyvateľstva za lepšími podmienkami. Úlohou tohto cieľa je vybudovať základnú infraštruktúru a zabezpečiť kvalitatívnu a kvantitatívnu úroveň vybavenia zariadení infraštruktúry v obci, ktorá skvalitní život obyvateľom obce a ostatným návštevníkom obce a vedie k zvýšeniu vidieckej ekonomiky. Týka sa to predovšetkým miestnych komunikácií, rekonštrukcie autobusových zastávok a plota okolo pamätníka a vybudovania kamerového systému v obci.

Obrázok 27 Prehľad špecifických cieľov a opatrení v sociálnej oblasti

Prioritná oblasť - Sociálna
Cieľ 2: Budovanie a rozvoj voľno časových aktivít
Opatrenie 2.1 Vybudovanie športovej infraštruktúry

Cieľ 2: Budovanie a rozvoj voľno časových aktivít

Zdôvodnenie: Zlepšenie možnosti voľno časových aktivít detí, mládeže a dospelých podporujúcich zdravý životný štýl. Úlohou tohto cieľa je vybudovať voľnočasovú infraštruktúru – multifunkčné ihrisko.

Obrázok 28 Prehľad špecifických cieľov a opatrení v environmentálnej oblasti

Prioritná oblasť - environmentálna
Cieľ 3: Dobudovanie environmentálnej infraštruktúry
Opatrenie 3.1 Dostupná pitná voda

Špecifický cieľ 3: Dobudovanie environmentálnej infraštruktúry

Zdôvodnenie: Z dôvodu dostupnosti a dostatku hygienicky vyhovujúcej pitnej vody je potrebné riešenie verejného vodovodu v obci. Úlohou tohto cieľa je vybudovanie environmentálnej infraštruktúry a s uplatnením environmentálne vhodných technológií, a to posilnenie záchytov kvôli nedostatku pitnej vody.

Časť C - Programová časť

Programová časť PHSR nadväzuje na strategickú časť. Obsahom sú opatrenia a projekty na zabezpečenie realizácie programu rozvoja, vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám.

Táto časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Konkrétne aktivity a opatrenia, ktoré samospráva plánuje realizovať v strednodobom horizonte sú uvedené v nasledujúcom formulári.

Opatrenia a aktivity

Obrázok 29 Prehľad opatrení a projektov podľa prioritných oblastí

Opatrenie	Projekt	Prioritná oblasť /oblasť
Opatrenie 1.1 Dostupné a bezpečné miestne komunikácie a verejné priestranstvá	Projekt 1.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci	Ekonomická/ sociálna/environmentálna
	Projekt 1.1.2 Vybudovanie miestnych komunikácií v časti rómska osada	Ekonomická/ sociálna/environmentálna
	Projekt 1.1.3 Kamerový systém v obci	Ekonomická/ sociálna
	Projekt 1.1.4 Rekonštrukcia plota okolo pamätníka	Ekonomická/sociálna
	Projekt 1.1.5 Rekonštrukcia autobusových zastávok	Ekonomická/sociálna
Opatrenie 2.1 Vybudovanie športovej infraštruktúry	Projekt 2.1.1 Multifunkčné ihrisko v časti rómska osada	Sociálna
Opatrenie 3.1 Dostupná pitná voda	Projekt 3.1.1 Posilnenie záchytovej siete kvôli nedostatku vody	Environmentálna

Zdroj: vlastné spracovanie

Obrázok 30 Tabuľka ukazovateľov výsledkov, dopadov

Projekt	Výsledok	dopad/ukazovateľ
Projekt 1.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci	výmena asfaltu, pokládka cestných obrubníkov	počet km rekonštruovaných ciest, počet obyvateľov, ktorí budú mať prospech z projektu
Projekt 1.1.2 Vybudovanie miestnych komunikácií v časti rómska osada	spevnenie plochy, pokládka obrubníkov, všetky vrstvy asfaltu, cestné a parkové obrubníky	počet km novovybudovaných ciest, počet obyvateľov, ktorí budú mať prospech z projektu
Projekt 1.1.3 Kamerový systém v obci	zriadenie kamier po obci	počet prvkov verejnej infraštruktúry počet obyvateľov, ktorí budú mať prospech z projektu
Projekt 1.1.4 Rekonštrukcia plota okolo pamätníka	zrekonštruovaný plot okolo pamätníka obetiam 2. svetovej vojny	počet prvkov verejnej infraštruktúry
Projekt 1.1.5 Rekonštrukcia autobusových zastávok	zmodernizované autobusové zastávky	počet obyvateľov, ktorí budú mať prospech z projektu počet prvkov verejnej infraštruktúry
Projekt 2.1.1 Multifunkčné ihrisko v časti rómska osada	spevnenie plochy, ohradenie ihriska, osvetlenie multifunkčného ihriska a pokládka umelého koberca	počet obyvateľov, ktorí budú mať prospech z projektu
Projekt 3.1.1 Posilnenie záchytovej kvôli nedostatku vody	nájsť ďalších prameňov pre posilnenie vody v obci	počet obyvateľov, ktorí budú mať prospech z projektu

Zdroj: vlastné spracovanie

Časť D - Realizačná a finančná časť

Realizačná časť sa zameriava na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce. Systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

Táto časť obsahuje:

- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR,
- systém monitorovania a hodnotenia,
- akčný plán - vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov.

Akčný plán obce obsahuje predstavuje konkrétny harmonogram činností/projektov/aktivít, ktoré súvisia s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti ekonomicko-sociálneho rozvoja. Plán vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektov a aktivít. Plán obsahuje predpokladané termíny plnenia úloh, zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie a predpokladané zdroje financovania. Výška nevyhnutných finančných prostriedkov je uvedená pri jednotlivých projektoch a opatreniach. Sumy uvedené v PHSR sú určené odhadom, nakoľko bez spracovania príslušnej projektovej dokumentácie nie je možné určiť presnú sumu kalkulovanú na jednotlivé projekty. Niektoré projekty/aktivity sa budú realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy. Iné budú vyžadovať náročnejšie zdroje z hľadiska finančného a personálneho zabezpečenia.

Zdroje, ktoré sa samospráva pokúsi získať na realizáciu opatrení a aktivít uvedených v PHSR sú najmä (ale nie len):

1. bankové úvery
2. rozpočet samosprávneho kraja
3. rozpočet obce (vlastné zdroje)
4. štátne dotácie z účelových fondov (Štátny fond rozvoja bývania, Environmentálny fond...)
5. financovanie z národných projektov (úradu práce, sociálnych vecí a rodiny- AOTP...)
6. európske štrukturálne a investičné fondy

7. účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR
8. neinvestičné fondy, nadácie
9. sponzorské dary podnikateľov, súkromných osôb, neziskového sektora

Dôležitým doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja môžu byť prostriedky nenávratného finančného príspevku zo štrukturálnych fondov Európskej únie Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Európskeho sociálneho fondu.

Možnosť získať verejné finančné zdroje z rozpočtu Európskej únie a národného rozpočtu Slovenskej republiky je často previazaná na schopnosť obce spolufinancovať rozvojové projekty z vlastných zdrojov, prípadne zo zdrojov súkromných investorov. Prehľadné usporiadanie rozvojových zámerov umožní obci orientovať sa v škále dostupných podporných zdrojov, ako aj podmienok sprevádzajúcich získanie týchto zdrojov. Financovanie jednotlivých projektov sa bude realizovať z viacerých zdrojov, pričom závisieť bude od aktuálnej finančnej situácie obce a aktuálnych potrieb. Financovanie sa bude opierať nie len o zdroje obce, národné zdroje, zdroje z európskych štrukturálnych a investičných fondov, zdroje VÚC, súkromné, ale aj ďalšie zdroje. Finálna podoba a konkrétna výška investícií bude známa po vypracovaní projektovej dokumentácie a bude vychádzať okrem iného aj z procesov verejného obstarávania.

Obrázok 31 Akčný plán obce Cigeľka

Projekt	Časový horizont realizácie	Predpokladaný rozpočet €	Zdroje financovania
Projekt 1.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci	2026-2035	100 000,00	rozpočet obce, EŠIF, ŠR
Projekt 1.1.2 Vybudovanie miestnych komunikácií v časti rómska osada	2026-2035	200 000,00	rozpočet obce, EŠIF, ŠR
Projekt 1.1.3 Kamerový systém v obci	2026-2035	30 000,00	rozpočet obce, EŠIF, ŠR
Projekt 1.1.4 Rekonštrukcia plotu okolo pamätníka	2026-2035	5 000,00	rozpočet obce, EŠIF, ŠR
Projekt 1.1.5 Rekonštrukcia autobusových zastávok	2026-2035	9 000,00	rozpočet obce, EŠIF, ŠR
Projekt 2.1.1	2026-2035	80 000,00	rozpočet obce, EŠIF, ŠR

Multifunkčné ihrisko v časti rómska osada			
Projekt 3.1.1 Posilnenie záchytovej kvôli nedostatku vody	2026-2035	100 000,00	rozpočet obce, EŠIF, ŠR

Zdroj: vlastné spracovanie

Administratívne, organizačné a inštitucionálne zabezpečenie PHSR

Vypracovaním a schválením PHSR plní obec základný princíp regionálnej politiky. Týmto princípom je princíp programovania. Implementácia konkrétnych projektov a aktivít si bude vyžadovať konkrétne osoby, ktoré budú predmetné projekty/aktivity uskutočňovať a preberať za ich realizáciu zodpovednosť. Vzhľadom na nedostatok interných obecných pracovníkov je predpoklad využitia externých odborníkov na zastrešenie konkrétnych projektov a aktivít.

Riadiacim orgánom PHSR na úrovni obce je obecné zastupiteľstvo. Výkonným orgánom PHSR na úrovni obce je starosta obce. Starosta zodpovedá za celý systém riadenia PHSR, ako aj za systém čerpania získaných dotácií, použitia úverových zdrojov a v prípade získania pomoci štrukturálnych fondov aj za čerpanie tejto pomoci. Administratívne zabezpečenie PHSR je nevyhnutným predpokladom jeho plnenia. Realizácia PHSR si vyžaduje systematickosť vo všetkých postupoch od prípravy až po realizáciu. Zastupiteľstvo každoročne schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o prípadných zmenách a aktualizácii programu.

Systém monitorovania a hodnotenia

Hlavným cieľom systému monitorovania a hodnotenia je získavanie informácií a reálnom plnení PHSR a o jeho prípadnom negatívnom vývoji. Ak bude systém monitorovania a hodnotenia dobre nastavený, týmto dôsledkom môže dôjsť k prípadnej zmene spôsobu realizácie PHSR a podľa potreby aj definovanie a prijatie nových opatrení. Monitorovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa bude vykonávať priebežne počas celého trvania PHSR až do ukončenia jeho platnosti. Výstupom monitorovania PHSR je monitorovacia správa za príslušný rok v rámci implementácie projektov z európskych štrukturálnych fondov.

Obrázok 32 Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHSR		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/periodicita
Strategické hodnotenie	Najskôr v roku 2027	Podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	V prípade potreby	Kontrola súladu PHSR s reálnou situáciou
Tematické hodnotenie časti PHSR	2027	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	V prípade potreby	Pri značnom odklone od stanovených cieľov, pri návrhu na opravu a doplnenie PHSR
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2026-2035	Na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, auditu, pripomienok poslancov

Záver

Obrázok 33 Schválenie PHSR

Schválenie PHSR	
Dokument	– <u>Názov:</u> Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Cigeľka na roky 2026 – 2030 s výhľadom do roku 2035 – <u>Štruktúra dokumentu:</u> dokument je štruktúrovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja a regionálneho rozvoja
Spracovanie	– <u>Forma spracovania:</u> Spracovanie PHSR vykonala obec na základe externého odborného poradenstva.
Schválenie	– <u>Návrh na uznesenie zastupiteľstva:</u> „Obecné zastupiteľstvo obce Cigeľka schvaľuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Cigeľka na roky 2026 – 2030 s výhľadom do roku 2035“

Prílohy PHSR

- Príloha č. 1 - Zoznam skratiek použitých v PHSR
- Príloha č. 2 - Zoznam tabuliek, grafov a obrázkov

Príloha č. 1 - Zoznam skratiek použitých v PHSR

EŠIF	Európske Štrukturálne a Investičné Fondy
EÚ	Európska Únia
ha	hektár
MK	Miestne komunikácie
OcÚ	Obecný úrad
OP	Operačný Program
PHSR	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
SODB	Sčítanie Obyvateľov, Domov a Bytov
ŠR	Štátny rozpočet
ŠÚ SR	Štatistický Úrad Slovenskej Republiky
VÚC	Vyšší územný celok
VVS	Východoslovenská vodárenská spoločnosť
ŽP	Životné Prostredie

Príloha č. 2 - Zoznam tabuliek, grafov a obrázkov

Tabuľka 1 Dôležitosť vypracovania PHSR	6
Tabuľka 2 Zámer spracovania PHSR	6
Tabuľka 3 Harmonogram spracovania PHSR	6
Tabuľka 4 Základné charakteristiky obce Cigeľka	8
Tabuľka 5 Základné polohopisné údaje obce Cigeľka	8
Tabuľka 6 Priemerná ročná hodnota	11
Tabuľka 7 Pôdny fond v obci Cigeľka v r. 2024	11
Tabuľka 8 Štruktúra pôdnych typov poľnohospodárskych pôd v okrese Bardejov	12
Tabuľka 9 Prehľad CHVÚ v okrese Bardejov	15
Tabuľka 10 Prehľad CHÚ v okrese Bardejov	15
 Graf 1 Vývoj počtu obyvateľov v r. 2020 – 2024 v obci Cigeľka.....	30
Graf 2 Počet obyvateľov podľa pohlavia v roku 2024 v obci Cigeľka	30
 Obrázok 1 Budova obecného úradu Cigeľka.....	8
Obrázok 2 Poloha obce Cigeľka.....	9
Obrázok 3 Gréckokatolícky chrám sv. Kozmu a Damiána	19
Obrázok 4 Kaplnka v rómskej osade.....	19
Obrázok 5 Dom smútku v obci Cigeľka.....	20
Obrázok 6 Pamätník v obci Cigeľka	20
Obrázok 7 Požiarna zbrojnica	21
Obrázok 8 Pavol Gojdič, biskup a mučeník	22
Obrázok 9 Erb obce Cigeľka Obrázok 10 Vlajka obce Cigeľka	23
Obrázok 11 Prehľad počtu detí v ZŠ v obci Cigeľka v r. 2020-2024.....	25
Obrázok 12 Údaje o obyvateľoch obce Cigeľka SODB 2021	28
Obrázok 13 Údaje o domoch v obci Cigeľka SOBD2021	29
Obrázok 14 Údaje o bytoch v obci Cigeľka SOBD2021	29
Obrázok 15 Vývoj počtu obyvateľov v obci Cigeľka od roku 2020 - 2024.....	30
Obrázok 16 Prirodzený prírastok a úbytok obyvateľstva v obci Cigeľka od roku 2020 - 2024.....	31
Obrázok 17 Prírastok obyvateľstva sťahovaním v obci Cigeľka od roku 2020 - 2024.....	31
Obrázok 18 Schéma stromu problémov	34
Obrázok 19 Príjmy obce Cigeľka za rok 2024	37
Obrázok 20 Výdavky rozpočtu za rok 2024.....	37
Obrázok 21 Finančné operácie obce Cigeľka v r. 2024	37
Obrázok 22 STEEP analýza (analýza externého prostredia).....	40
Obrázok 23 SWOT analýza ekonomickej oblasti	42
Obrázok 24 SWOT analýza sociálnej oblasti	43
Obrázok 25 SWOT analýza environmentálnej oblasti	43
Obrázok 26 Prehľad špecifických cieľov a opatrení v ekonomickej oblasti	45

Obrázok 27 Prehľad špecifických cieľov a opatrení v sociálnej oblasti	46
Obrázok 28 Prehľad špecifických cieľov a opatrení v environmentálnej oblasti.....	46
Obrázok 29 Prehľad opatrení a projektov podľa prioritných oblastí.....	47
Obrázok 30 Tabuľka ukazovateľov výsledkov, dopadov	48
Obrázok 31 Akčný plán obce Cigeľka	50
Obrázok 32 Plán hodnotenia a monitorovania	52
Obrázok 33 Schválenie PHSR.....	53